

۲۱۴۶۷۰۲

طراحی الگوی برنامه درسی جهت آموزش برای توسعه پایدار

الناز احد مطلقى

www.ketab.ir

سرشناسه	:	احد مطلقى، الناز، ۱۳۵۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	طراحی الگوی برنامه درسی جهت آموزش برای توسعه پایدار / الناز احد مطلقى.
مشخصات نشر	:	تهران: کاوش هنر، ۱۳۹۹.
مشخصات ظاهری	:	۱۰۰ ص.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۰-۲۱-۲
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
موضوع	:	برنامه ریزی درسی
موضوع	:	Lesson planning
موضوع	:	برنامه ریزی آموزشی
موضوع	:	Educational planning
موضوع	:	توسعه پایدار
موضوع	:	Sustainable development
رده بندی کنگره	:	LB۱۵/۲۸۰۶
رده بندی دیویی	:	۳۷۵/۰۰۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۳۳۱۲۷۳

آدرس انتشارات: تهران، خیابان خورشید، تقاطع فروردین - پلاک ۱۳۱۴ - طبقه سوم - واحد ۱۲ - نشر کاوش هنر

تلفن: ۶۶۴۸۱۱۷

عنوان کتاب: طراحی الگوی برنامه درسی جهت آموزش برای توسعه پایدار

مؤلف: الناز احد مطلقى

ناشر: انتشارات کاوش هنر

طراح جلد: حامد کاوش

نوبت چاپ: اول ۱۳۹۹

شمارگان: ۱۰۰ جلد

حروفچینی، صفحه آرایی، لیتوگرافی، چاپ، صحافی: موسسه دیجیتال کاوش

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۳۳۰-۲۱-۲

قیمت: ۳۵۰۰۰ تومان

«حق چاپ برای ناشر محفوظ است»

فهرست مطالب

مقدمه	۵
فصل اول: کلیات تحقیق	۹
۱-۱-۱ چستی موضوع	۱۰
۱-۲-۱ اهمیت و ضرورت تحقیق	۱۴
۱-۳-۱ تعاریف نظری و عملیاتی متغیرها	۱۷
۱-۳-۱-۱ تعاریف نظری	۱۷
۱-۳-۱-۲ تعاریف عملیاتی مفاهیم	۲۰
فصل دوم: مبانی پژوهش	۲۳
۱-۲-۱ توسعه پایدار	۲۴
۱-۲-۱-۱ آموزش برای توسعه پایدار	۲۵
۱-۲-۱-۲ دانش توسعه پایدار	۲۹
۱-۲-۱-۳ ارزش‌های حمایت‌کننده توسعه پایدار	۲۹
۱-۲-۱-۴ توصیه‌هایی برای تقویت اصول آموزش برای توسعه پایدار	۳۱
۱-۲-۱-۵ شرایط مؤثر بودن آموزش برای توسعه پایدار	۳۲
۱-۲-۱-۶ ساختارهای رسمی و غیررسمی در آموزش برای توسعه پایدار	۳۴
۱-۲-۱-۷ پداگوژی و عمل در آموزش برای توسعه پایدار	۳۶
۱-۲-۱-۸ آموزش برای توسعه پایدار و جهانی سازی	۳۹
۱-۲-۱-۹ تصریح اهداف دهه آموزش برای توسعه پایدار	۴۱
۱-۲-۱-۱۰ ضرورت توجه به توسعه پایدار در آموزش و پرورش	۴۲
۱-۲-۱-۱۱ تفاوت آموزش برای توسعه پایدار و آموزش زیست محیطی	۴۵

- ۲-۱-۱۲ ارتباط تنگاتنگ روش «آموزش برای توسعه پایدار»، «آموزش محیط زیستی» ۴۷
- ۲-۱-۱۳ آموزش برای توسعه پایدار در بافت‌های محلی و زمینه‌های فرهنگی ۴۸
- ۲-۱-۱۴ ادغام توسعه پایدار در آموزش رسمی ۴۹
- ۲-۱-۱۵ آموزش برای توسعه پایدار در اوایل دوران خردسالی ۵۴
- ۲-۱-۱۶ مراقبت و آموزش برای توسعه پایدار در دوران خردسالی در کشورهای مختلف ۵۶
- ۲-۱-۱۷ برنامه‌های آموزشی مهدکودک‌های جهان ۵۹
- ۲-۱-۱۸ گنجاندن آموزش برای توسعه پایدار در آموزش دوران کودکی ۶۰
- ۲-۱-۱۹ نقش اساسی بازی، از جمله بازیهای خارج از منزل در آموزش و مراقبت در دوران اوایل خردسالی برای توسعه پایدار ۶۷
- ۲-۱-۲۰ آموزش مراقبت دوران خردسالی شامل تمام ابعاد پایداری برای توسعه پایدار ۶۸
- ۲-۱-۲۱ آموزش برای توسعه پایدار در دوره ابتدایی ۷۰
- ۲-۱-۲۲ تنوع طرح‌های ثابت شده در آموزش ابتدایی ۷۳
- ۲-۱-۲۳ آموزش برای توسعه پایدار در برنامه درسی مدارس ابتدایی ۷۶
- ۲-۱-۲۴ روندها و الگوهای بین‌المللی برنامه درسی ابتدایی آموزش برای توسعه پایدار ۷۷
- ۲-۱-۲۵ برنامه درسی دوره پیش دبستانی دبستانی بعد از ابتدایی ۷۸
- ۲-۱-۲۶ آموزش برای توسعه پایدار در آموزش متوسطه ۸۰

فصل سوم نتیجه‌گیری ۸۵

- ۳-۱ بحث و نتیجه‌گیری ۸۶
- منابع ۹۳

مقدمه

توسعه پایدار^۱ به عنوان «پاسخگویی به نیازهای نسل حاضر بدون به مخاطره انداختن توانایی نسلهای آینده برای رفع نیازهای خود» تعریف شده است (یونسکو ۲۰۱۴). متولی برنامه «آموزش برای توسعه پایدار»^۲ یونسکو می باشد. یونسکو، می گوید ما باید راهی برای خروج از مشکلات اجتماعی و زیست محیطی فعلی مان بیابیم و چگونه پایدار، زندگی کردن را بیاموزیم. برنامه مذکور دارای چهار بعد: اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیستی محیطی و حدودی و سه مقوله می باشد که برخی از آنها عبارت اند از: حاکمیت مناسب، تساوی جنسیتی، صلح، حقوق بشر، دسترسی به آموزش مبارزه با مواد مخدر، حفظ میراث فرهنگی و دانش سنتی و بومی، شهرنشینی، فقر و امنیت غذایی، تغییرات آب و هوا، بلایای طبیعی و موارد دیگر. هدف آموزش برای توسعه پایدار، توانمند سازی مردم و جامعه در فهم و درک مسئولیت پذیری و داشتن مسئولیت برای ایجاد آینده ای پایدار است (یونسکو، ۲۰۱۴a).

آموزش برای توسعه پایدار با هدف کمک به مردم برای توسعه دانش، نگرش و مهارت برای تصمیم گیری آگاهانه در زمان حال و آینده، به نفع خودشان و دیگران، شکل گرفته تا مردم بر پایه ی همین تصمیمات عمل کنند. دهه آموزش برای توسعه پایدار (۲۰۰۵-۲۰۱۴)، که یونسکو نقش متولی آن را دارد، به دنبال ادامه کردن اصول، ارزش ها و شیوه های توسعه پایدار در همه جنبه های آموزش و یادگیری می باشد، به منظور یافتن راه حل برای مشکلات اقتصادی، فرهنگی، زیست محیطی و اجتماعی که ما با آنها در قرن ۲۱ مواجه هستیم.

تاریخچه آموزش برای توسعه پایدار (آموزش برای توسعه پایدار) به کنفرانس سال ۱۹۹۲ ملل متحد راجع به محیط زیست و توسعه پایدار (UNCED^۳) بر میگردد که در آن ۱۷۸ کشور عضو

^۱ sustainable development

^۲ education for sustainable development

^۳ United Nations Conference on Environment and Development

در خصوص چارچوب فعالیت برای دستور کار ۲۱^۱ با هم به توافق رسیدند و به این نتیجه رسیدند که آموزش و پرورش، تربیت و آگاهی عمومی ابزارهای مهمی برای گذار به توسعه پایدار هستند و خواستار جهت دهی مجدد آموزش به سمت توسعه پایدار شدند (سازمان ملل، ۱۹۹۲؛ پاراگراف ۳۶). از طریق تصویب قطعنامه ۵۷/۲۵۴ در سال ۲۰۰۲ مجمع عمومی سازمان ملل متحد، دهه آموزش برای توسعه پایدار (DESD^۲) را از سال ۲۰۰۵ تا سال ۲۰۱۴ اعلام نموده و یونسکو را (به عنوان) سازمان متولی تعیین نمود.

دهه آموزش برای توسعه پایدار از دولتها درخواست کرد اقدامات اجرایی الزم را در حوزه استراتژیهای آموزشی و برنامه‌های عمل خود مورد توجه قرار دهند (سازمان ملل متحد، ۲۰۰۲). کشورهای عضو یونسکو این تعهدات موافقت نموده و از این میان، ژاپن، سوئد، دانمارک و آلمان با اختصاص بودجه یونسکو از این کار دفاع و حمایت کردند (یونسکو، ۲۰۱۳a، ص ۵).

یونسکو برای پیش برد آموزش برای توسعه پایدار در یک چارچوب اجرایی بین المللی (IIS^۳) تلاش میکند، یونسکو با کمک کشورهای عضو به منظور تسهیل مالکیت جمعی دهه آموزش برای توسعه پایدار و بهبود سطح آموزش، با رهیهای متنوع جهانی از جمله اهداف توسعههای هزاره، آموزش برای همه (EFA^۴) و دهه سواد^۵ ملل متحد ارتباط برقرار کرده است.

دهه آموزش برای توسعه پایدار در سالهای اول از سال ۲۰۰۵ تا ۲۰۰۸ بر روی تعریف و ترویج آموزش برای توسعه پایدار، شناسایی عواملان و فعالیتهای در دست اقدام، گسترش شبکه ها و همچنین مشارکتهای و سازوکار نظارت و ارزیابی سرمایه گذاری کرده است. مرحله دوم که همزمان با کنفرانس جهانی ۲۰۰۹ آموزش برای توسعه پایدار آغاز شد، محله عطفی بود برای اینکه مجدداً بر روی مسئله تمرکز بر پیشبرد آموزش برای توسعه پایدار در بستر آموزش با کیفیت تأکید شود. این تأکید بر یاددهی- یادگیری، محتوا و ارتباط آموزش با کار و زندگی بود.

^۱ دستور کار ۵۰، سندی است مورد توافق و احترام جامعه جهانی که بیانگر اراده جمعی دولتها برای تحقق توسعه پایدار در

قرن بیست و یکم می باشد.

^۲ Decade education for sustainable development

^۳ International Implementation Scheme (IIS)

^۴ Education for all

بر اساس سند برونداد کنفرانس جهانی ۲۰۰۹، بیانیهٔ بُن^۱، یونسکو کارش را در آموزش برای توسعهٔ پایدار بر سه موضوع کلیدی توسعهٔ پایدار متمرکز کرد: تغییرات آب و هوایی، تنوع زیستی و کاهش خطر بالیا در آموزش. این راهبرد در نیمهٔ دوم دههٔ آموزش برای توسعهٔ پایدار کار را از ۲۰۰۹ تا ۲۰۱۴ هدایت کرد (یونسکو، ۲۰۱۰a).

هدف آموزش برای توسعهٔ پایدار، تشویق کردن جوامع برای ایجاد تحول در آموزش است و میتواند برای جهت‌گیری مجدد آنها برای رسیدن به توسعهٔ پایدار به صورت مؤثر مشارکت کند. دستیابی به این هدف نیازمند جهت‌گیری مجدد ساختارها و نظامهای آموزشی و همچنین قالب‌بندی مجدد فرایندهای یاددهی - یادگیری است.

آموزش برای توسعهٔ پایدار به سستهٔ فرآیند یاددهی - یادگیری مربوط است و نباید آن را به عنوان یک افزودنی به برنامهٔ درسی موجود یا شیوه‌های آموزشی در نظر گرفت. آموزش برای توسعهٔ پایدار در تمامی سطوح درسی کاربرد دارد و در طیف گسترده‌ای از زمینه‌های آموزش، اعم از رسمی، غیررسمی و غیر سازمان‌یافته از آموزشهای حرفه‌ای و کارگاههای آموزشی گرفته تا آموزش عالی، آموزش بزرگسالان و آموزش آگاهی‌های عمومی، به عنوان جزء جدانشدنی یادگیری در طول زندگی رخ می‌دهد (یونسکو، ۲۰۱۴).

مسائل کلیدی توسعهٔ پایدار با مفاهیم یاددهی و یادگیری آمیخته است. این مسائل شامل موضوعاتی مثل تغییرات آب و هوایی، کاهش خطر بلایا، محیط پایدار، تولید و مصرف پایدار، تنوع زیستی و کاهش فقر است. از آنجایی که مشخصهٔ این مسائل پیچیدگی و ارتباطات بین سازمانی زیادی است، آموزش برای توسعهٔ پایدار نیازمند رویه‌های یاددهی - یادگیری مشارکتی مانند تفکر انتقادی، تصویرسازی ذهنی از سناریوهای بعدی و تصمیمگیری به شیوهٔ جمعی است که بتواند برای رسیدن به توسعهٔ پایدار یادگیرندگان را در عمل توانمند سازد.

^۱ Bonn